

Ulzō āndaji Em. Štāler. Tuomiji A. Štāler.

Tuom adres: Jelgavā, Annas ielā, N:r 14.

Pikstūt sāl iz

Āigakerrō "Livli" subsidē "Akateeminen Heimoklubi" Helsinkis.

Mārts

Kuolmōz āigast

Luggōgōd, mis um kēratōt
Apost. tyesi 17.!

Sa ūod mēdi Sinnōn jūrō
lūond. Apostōl-Paul pīliz sydamt
kuod pāikal ja rōkandiz:

Tēg Atenō mied, ma nāb, ku
tēg jegas azas kyl vāgši jumalī
kārtatō. Ma kei lōbbō ja neiz
tād lātō pidamizi, ja līediz yd
āltar. Sāl voī pālō kēratōt: "Sīe
āb tundtōb Jumalōn". Mina tāddōn
tieb tīetōbōks sīe, kīen tēg
ilmō tīedamōt lātō pidatō.

Jumal, kis um tiend ilma ja
ama, mis sāl sizal um, ta, kis
um touvō ja mā izand, ab jela
kāduōks tīedōt pyvakuodis; tām
kuoda āb sā ka rouv kāduōks
prattōt, nei ku tāmmōn volks
mīdegōd vajag; ta iz jega ydōn
jelamist ja jengō anas pūolsō
āndab.

Ja ta um tiend, ku ydstō
vierstō tikkiz ama suglinist
rouz mā ilma koufi jelabōd,
ja panab jelamiz riek tutkam
ja nāgtōb, kui kōgin ja kui
kōgaz nāntōn pidiks. Jelam, ku
ne votsōkstō sīeda izandtō, laz
ne tānda moijjō ja lieudō tāk-
stō, ja, tuod pierast, Ta āb ūo
kougōn mit ydstō mēsti, sīestō
ku Tām sizal jelamō, tiemō tyedō
ja ūomō mēg iz. Nei iz kui
mūnda lūoltijid tād jūsō āt kī-
tōnōi: mēg ūomō tām sugstō.

--- -000- ---

Līvōd Yt jelamizōst.

Pālandōks pāvan, mārts kū 8.
pāvan, voī yt āigast tāuz kub
kubbō kutstōt. Juod kub kūzōks
voī pand Graba kārand izand
Lepste tubad, kus tāud kubud
alz voītō pidtōt. Aga, ku ytlist
voītō kubbō tūnnōd, neiz, ku sāl
um veitō kūzō ja pīskiz nōuti-
miz pierrō amad lekstō tāud
kubbō pidam Irai vannō skūol-
tubbō, kus lōpsnastiz sai kūz
vēldōt.

Kubbō tund voī 98 ytlist.
Nei jennō ytliži. iz ūo vond
mit ydsō tāud kubsō yt tye yr-
gandōks āigast.

Kub juondijiks sai pandēt yds
mielsō Alfr. Breinkopf ja nei iz
protokol kēratijiks D. Volgansky.
M. Lepste āndiz sēltamiz yd

lāndz āigast yt tye tiemiz ja
mingi um yt kuoda tiemiz azas
volni. Revizi kommission sēltiz,
ku yt rāntōd voīlid varūtōltōt
lōbbō ja ama lieudtōt ōigist.

Tulbiz yt juondijiks sai
nustōt D. Volgansky. Juodō sait
nustōt: Alfr. Breinkopf, G. Dem-
berg, P. Biezbard ja J. Zēberg,
kis entš vailō āt sīeda vītō
amatōd jara jaggōnōd: kēratiji-
Alfr. Breinkopf, kassō pidaji -
G. Demberg, - munt - juod nōt-
kōmōd.

Revizi kommissionō saitō nust-
ōt: postmēstar Alfr. Demberg, P.
Breinkopf ja A. Zarin.

M. Lepste iz vēl entš kandi-
datur ylzō pānda.

Vōttōs yt vīla entš ūolīksōl,
ūz juond jetiz yt bibliotek
M. Lepste tīedamiz ala, missōks
perri līepiz.

-000-

Pūolpāvan, mārts kū 11. pāvan,
Sānag kyla līvli Dīdrōk B r a n-
d e voī lānd entš nītō ōudi
sāmō. Ta voī grōtōn kūzōz 30 m
kuordōz, kust, oksadōn, kus ta voī
jūrō akkōn, katki lādsō, sādōn
pī pālō māzō - ja rabbōn ērtsta
māzō. Ku ōdōn lapst ja sugud
voītō lānōd tānda mōtsō votsōm,
siz voītō lieudōnōd pū allō
jōva jara kūlōn. Brande voī
set 57 āigastō vana - vel jou-
dzi kalamiez.

--- - - -

Mārts kū 13. pāvan Irai
kūoliz āigastō vana līvli
Pētōr G ū t m a n. Gūtman nūr-
si pāusi um vond mier ja
kuoigid mīez, kīen muntkōks kub-
sō āt vonnōd sūrdlōjad ja kuoi-
gid. Gūtman um vond ka Līvōd Yt
ytli ezmižist yt tye āigastist
peristō sārō.

Kievamtō. nouvōmist izamā vāl-
das jōugō kōnkas.

V.

Līvōd Yt Vānta Jag
tyestō.

Līvōd Yt Vānta jaggōn voī
tāmnāigast februār kū 26. pāvan
āigast tāuzkub. Kubsō voītō 22
ytlist. Jag juond kutsiz. ka D.
Volgansky Līvō rāndast, laz ta
māddōn tāudkubsō kītōg yd sydam-

liz rōk. D. Volgansky kītiz, laz
amad Vānta līvlist pidagōd yl-
lō entš, natsionalismōz, rōkandō-
gōd entš vailō set entš jema
kielōd - līvō kielōd ja laz
kierdō luggōgōd mād aigakerrō
"Līvli'st".

Ūdō juondō juondijiks sai
nustōt tegiz K. Štefenberg 20
yelkōks, kasierōks sai nustōt
B. Vīgand 18 yelkōks, juondijiz
ablizōks - J. Belte - 16 yelkōks,
kēratijizōks - D. Sprogis (Spruōig)
- 11 yelkōks ja R. Kūra 12
yelkōks.

Revizion kommissionō sait pan-
dōt L. Volgansky, Andr. Anderson
ja N. Tsaune.

Jemand B. Vīgand par jeddō,
ku mādōn um vajag jemandōd
komitei. Tāuz kub voī selīst
jemand Vīgand mōtkōdōks ydsō
nōusō ja komiteiō sait pandōt
L. Butan, A. Sprogis, F. Blumberg,
O. Gulbis ja M. Kūra.

Paldin Līvōd yt Vānta jaggōn
um 40 ytlist.

K. Š.

Līvlist kultur ōdōg
Vāntas.

Līvōd yt Vānta jaggōn t. a.
mārts kū 19. p., Nuorōd Sōbrad
yt zālsō voī kultur ōdōg. Ja-
gu vōtajidi voī piga 100 rist-
ingt - ytliži ja kylalizi. Yt juo-
diji izand D. Volgansky kuotrō-
gōld rōkandiz yl līvōd kiel ja
līvōd kultur, ja nāgtiz ud bil-
misi Sūomō mādō, sūomlist kuod,
mā ja kultur jelanist. Vānta Ev.
lut. lātkub kiel spēlōd (10 mie-
stō sūr) orkestōr, kien juodiji
um nuor līvli - R. Ermanbrik, spē-
liz knassidi mizik kabali.

Pierrō siedo ōdōg jagu vōtajid
vibtlist aigō tē lōda jus. Yt tē
lōda pēdist turtō mād
kierdōd jemandōd ja neitsōd, kien
jag juod amast sydamōst kītiz
pāgin tienandiksi.

Selī ōdōg mādōn voī miel
pierrō.

K. Š.

Ku Vānta līvlist āt vāggi
tullist patriotōd, nāgtōb se, ku
tegiž sāb kyzdōt "Līvli" 18 Vān-
ta līvlist pierast. Paldin Vān-
tō sāb sātōt 40 eks. "Līvlist".

Līvōd yt Vānta jag juodijiz
jūrō āt kēratōmōd 10 nuorōd
līvlist, kis tābōd sielōst entš
jema kielōd oppō. Selīzi līji
vel jemin.

Rāndast laggōs.

Lāb min lāja līgōs,
Lāgstōs lāinidi;
Tūlki, tānda lykkōs,
pūgōb purīzi

Tagan lēb miernaiga,
Rānda kōnkadōks,
Mōtsa, ōlāz, laiga,
Kyla kārāndōks,

Kus min āll voī sidtōt,
Kus ma kārāl kei;
Kus ma armōks pidtōt
Sai, - se tagan ei.

Kas se yrg vel tulab,
Ku ma tēdi nāb,
Jema kielōd külōb,
Ja pids rāndō kāb?

Vōi tež tōvaz sugub,
Viertōs lāinidi,
Kūlōm loulō, pūgōb
Minnōn kūorizi? -

Mierjema, kūl, tōitab
Nāgtō tydarī; -
Pāzzō kis kyl sōitab,
Ku ta'm kuozali?

Jumalōks lē rānda,
Mōtsa, kyla ni! -
Tūlki laiijō kānda,
Pūgōs purīzi.

K. Stalte.

Vāntast.

Um jōva mēl nādō Vānta līv-
list likkimist ja tēdō, mis
tieh Līvōd yt Vānta jag. Se
um pand entšōn knas kultur merk:
nustō jālga pāl ja selto siel-
dōks entš muinist kielōd ja
murtō yl līvō kiel optōb rān-
tōd, laz siedo vītō interesierōg
līvō nūcri, kis pāgin entš kiel-
dō āt jara unnōnōd.

Līvōd yt Vānta jag juondi-
miz tēdō tiebōd pāgin kovālī
miermēdi ja kuog kaptēnidi,
kis panbōd pāgin joudō ja tā-
mist līvō rou kuog juondimiz
jūrō pids sielōst riekkō. Sies
tēsō, mis ne tiebōd sūr arma-
stōksōks, ydmielkōks ja jōva tā-
mizōks, mis entš pūogadōn āt
jettōnōd iza izad, nāhtōn ābtōb
Līvōd yt Vānta jag kierdō je-
mandōd komitei.

Mārts kū 19. p. sai astōt
ēzmi samm Līvōd yt Vānta jag
juod ja jemandōd komitei kub-
sō tēsō.

Ma tārmōb, laz līvō rou kuog
juondijidōn volgō sielōd mēl ja
veggist kādud ōlmandōks pūdō
piddō, laz nāhtōn volgō knassōd
ynō puritijidōks - jemandōdōks ja
neitsōdōks - amsi ydmēl, siz tul-
bis vālgamāz kuog sāb tōurōst
līvō rou vīla lādigt.

Tārmōb

Vana Mier kuodkānōz.

Yt Jānōd jūni kū 23.- 25. p.

sänöz Tallinnõs sãb pidõtõ
Eestimã loul pyvad. Volks jõe
vist, ku Līvõd Yt ja yt Vãn-
ta jag vöikstõ organizierõõ. a
līvlist ekskursion sijnõ. Jagõõ
sãl vöikstõ võttõ kui nõord
nei ka vanad. Se volks sūr
sõnn jedõõdõn līvlist - est-
list tunõõõks sãmizõs. Yl sie
aza ytõn lãks lõõbõ rökandõ
ja Eestimãõ keratõ, laz sãl
ekskursionist pierast yõinõd
küõzidi sadõ. Yl sie aza yt
vöiks keratõ ytõn "Fennõ+Ugria",
Tallinn, Lai t., L.

Yl sie lãks mõtlõ jõva pal-
din kui ytõn nei līvlistõn, kis
täkstõ sijnõ lãdõ. Riekk sijnõ
ja tagiz maksab ymmar Ls 30 -
Ls 40.

Eestlist loul pyvsi lõlabõd
ymmar 20000 lõlajist ja spē-
lõbõd ymmar 2000 muskantõ.

U tegiz ilma
suodanaigas?

(Võrõmã eigakeraõ keratõbõd yl
Kijnõmã - Japanmã konflikt.)

Mingist küd tagizpẽn õomõg-
Azijõs nãgtiz volmõ tykkiz va-
ga ja pãkal, vaga jedsõ ütõ
surdõ tõvastõ.

Mityks iz vodlõ, ku Japan
suodavãg sadab pãlõ kijnlist ky-
lan - Sanhaikvan ja võtab eõts
kãddõ kijnlist myr yrgandõks ja
Pekin - Mukden rõdariek suõlm
küõz.

Yl sie jõva suggõn mõiilma
politik keratõb Dr J. Ramein:

Mantsu mã um nei sūr kui
Frants ja Saksamã ydskubs. Ar-
riz, ku 1905. a. sãl jelist eõts
vĩz miljon ristingt. Japan iz
lieda sãl õõ set yõd ku roudõ
ja rõda syzzi eõts fabrikõd
pierast, no ta arriz ka eõts
rouz, kien õõ õõ eõts mãsõ tye-
dõ ja syedõ, sijnõ sãtõm. No Ja-
pan tal rouz ist tãtõ lãdõ
jelam kylmõ Mantsu mãzõ. Paldin
sãl õõ õõ jemin ku 70000 ja-
panõ ja ne iz sūrimiz jagõ je-
labõd jedal allõ Liõutung puõl-
kãlas. No Kijnlist lekstõ sijnõ
ja paldin nẽsti 29 milj. rist-
ingt, kis sãl jelabõd, võib
sieldõ kitõ, ku 20 milj. um
kijnlizi. Se mã õõ õõ kijnlist
mã kyl, no pãvast pãuvõ ta ieb
sieldõ kijnlizõks.

Mantsu mãlõ um nẽla rõdariek
perimlestõ. Yks nẽsti um kijnõ
välõks. 1935. a. yrgandõksõs kijn-
list keratõ iz yrgõ rõdariekidi
eõts mãlõ tiedõ. Slest japanõd
rõõkist võttõ eõts kãddõ amad
rõdariek suõlmõd; Mukden, Taonan,
Tsitsikar, Tsingtsan ja perizõks
Harbin. Laz võigõ nei tiedõ, siz
japanõdõn vol votsõmõst amadõn

nãdõb kijnlist sydõ, sieda ne
liedist ougust ku 18. p. 1931.
ã. japanlist põliz Nakamura
mãzõ tapamizõõ, kis tuod pie-
rast vol japanõd spion. Naka-
mura mãzõ tapami andiz japa-
nõdõn puõjõ Mantsu mã eõts
ala võttõ. Ne kyl teitõ "yõz-
kiz valstõ" Mantsuko! Aga õigist
Japan tab, laz Kijnõ andagõ.
eõts õigõd Mantsu mã pãl
tãmõn. Surnist välstõst mityks
ka õõ lã Kijnõn õõõõl, sliestõ
ku ne tiebõd nei yõz mõiõ
puõl. Sliest õõ õõ ka ilma
rouvõd kubb mittõ võlta Japa-
nõn riek pãlõ jedõõ pand. Ar-
gad rökud, mis sãl sãbõd rõ-
kandõtõ yl sie aza, õõ nei
iz neme sie tyggimi. Ne sūrõ
vãlstõd, kien sãl um ezni sõ-
na nei ku England ja Frants-
mã, ist mõtlõtõ kã Japanõn
kieldõm. Frants tab, ku tãmõn
tulgs Kijnõ provints - Junan,
nei iz England õõ tã Ameri-
kõks ydskubs eõts küõgidõks
vastõ Japanõ lãdõ. Ne ka luo-
tõbõd, Japan joud Mantsu mãõ
tieb krievõd bolsevism nõddõs
rõks. Ieb set vel Amerik yd-
kubs Valstõd, no, az ne võibõd
kijnlistõn eõts kõpõ mydõ vel
nei iz kui siedaig sãnõ, siz
nãntõn ka õõ õõ vastõ Japanõ
midagõõd.

Ku Japan iz võl eõts tãm
mist sãl vel tãutõ, se õõ õõ
ilma rouvõd kubb, õõ ka Kijn-
list välõks tye, no set kijn-
list rou sūr, sūr vastõ pida-
mi.

Kui paldin nãmõ, siz Japa-
nõn vel õõ õõ kyl, ku ta
um tiend Mantsuko valst, aga
ta ta tab vel Kijnõ kãdõst
jemin mãdõ, sadõ ja yl kijn-
list välõksõ.

Livõ Nurd Yt.

Märts kü 14. p. t. õ. sait
andõtõ Jãlgab makabal kuõdõn
"Livõ Nurd Yt" statütõd. April
kü 3. p. ne sãbõd kuõdõ lõb-
bõ vantõltõt.

Mõtõd yl yt, kus livõ
nõrd sãkstõ pidõtõ ydskubsõ,
õõ suggõnõd jõva set õigastõ
tagizpedõn. Kui jõva lãndz
õigast vol "Livliziõs" keratõt,
livõ nõrdi um pidamõst kubsõ
ja tiemõst nẽdi rouv õarmasti-
jidõks amal joudõl. Mõitõz ka
se piõki pyvõõz, mis vel um
pãlõ iend kadub õõõõõõõ ja-
ra. Um sellõzi nõrdi, kien
vanbist õõ līvlist, aga iz õõ
mõõstatõ livõ kielaõ suggõ.
pãgin nẽsti tãbõd eõts van-
bist sydõ (ku ne õõ õõ õõ opa-
tõnõd eõts lapstõn eõts õõõ

kieldõ) parantõ ja yrgõ tegiz üd päl līvõ kieldõ oppõ. Nänt jua "Nürd Ytõn" volks tyedõ k kyl. Mäg līvlist ab tuodõn las- kõ ents velidj, kis tãbõd ents rou jürõ tagiz tũlda, jedspedõn. Līvõ rou jüsõ um pägin tye- dö. Siestõ "Nürd Yt" võiks vol- da "Līvõd Ytõn" tãm tyesõ jõ- va abli. Kũdkuorrõl ne võikstõ pägin kandidi ulzõ murdõ. ja k kõnkidi tazizõks tiedõ līvõ rou üdmãs.

Rändalist Äjgaräntoz.
(jatk.)

"Līvliz" lāndz nummõrs um jõ- va rōkandtõt yl "Rändalist Äj- garänto". Kui jõva um kītõt, äjgaräntis um ka jõva rāz pū- tõksi, ama jemin kītõkst formis ja üdsi sõnsi.

54. l. p. sãb keratõt, ku lī- võd kēl volli väggi jara rik- tõt letlist ja murt vörõd sõna- döks. Nei iz 55. l. p. sãb kera- tõt, ku um parantõmõst kītõkst pandõksi ja viskõmõst ulzõ ama, mis ab üo "rändalist" (miks ab līvlist? Ref.). Se tykkiz um väg- gi tuoiz, set keratiji iz sieda ab tie. Rāntist kyl at ulzõ vistõt letkiel prefiksõd (at, pie, pör, iz, sa j. n. k.) ja sel- list letkiel sõnad, mingizi līv- list at ents kieldõ vöttõnõd ja paldin kõlbatõbõd (brũjkõbõd). Se volks väggi jõvist, az nänt az- mõ ab volkst tunnõd üd letlist ja estlist sõnad, kis sãbõd kõl- batõt sellist sõnad azmõs, min- gist līvlistõn ents vel um. Sellist sõnad ätõ(ästikielst): juba (līv. jõva), vaba (vāldir), kãsk (tiet, pandõks), surm (kũ- limi), valda (kui ni volks õigim, valda aga kilgond?); let- kielstõ: vālga (kikim, paggõl), laisto (pilkõ), allaz (ytõklug, ydõ- kabal) ja nei kõgaz. Väggi pä- gin õigizi līvõkiel sõndi um jara riktõt: luodogod (lũomõd), vejjoz (vējõz), õvkist (õkist), tiedtõb (tietõtõb), mūd (munt), eng (jeng), jej (jei), idgi (idukõl), lāns (lāndst, kurem (äbjõvam) j. m. Pägin sõndi kītõksiz ab üo pan- dõt selliz täntimizõks, mingi näntõn õigist um: "ja nei kõgin" täntõb "und so lange". Pidiks volmõ ja nei kõgaz. 37. l. p. um kītõks "Näntõn vol jietamizt enõ vīla ja k u o d a d saksad kãddõ." Sõna "kuoda" um/jel, kus jelab ja ka jel, kus kũjestõb kalidi. Nei iz 38. l. p. um kītõks: "Mier päl jiellos enõ tyõdo nänt mõtkod at kuoda jũs, kus at lapst ja naist." Mõlmis kītõksis sõna kuoda azmõ um kõlbatõmõst sõnnõ "k u o d", mis täntõb "Hein", aga "kuoda" täntõb "Haus".

Kũdõ, mis touvõ jũs päistab, līv- li kunagõd ab nuta udkõks (üz kü) kui sieda tieb keratiji 2. l. p. Se jega kõrd um "nür kü". Sõna obbõ täntõb "spät", aga 2. l. p. kõlbatõt sõna "obbom" azmõ läks võlda keratõn "pierrõ" (sieda läks võlda tiend ka müsi kũõzis, kus "obbõ" um "pierrõ" täntimiz allõ kõlbatõt), mis täntõb "nachher". Sellizi sõndi um väggi pägin: uzajgast kü, uzajgast päva (udal- gast kü, udajgast päva), Marizpā- va (Māri päva) j. n. k. 33. l. p. "kãdajõ" azmõs õigi volks "kan- dõ". Ezmi sõna täntõb "dulden", aga tuoi "tragen".

Keratiji um tiend ka jõvagid pägin üzi sõndi. Mũnda nēsti um väggi jõva, kui: üzma, pimdõks; aga munt ab ütõ jõvad, kui: julgstimi (miks ab julgtimi?; alizpanmi, ymmardimã, suormuks nä- guks, kyzandõks j. m.

Pägin um tiedõt ka üzi ristõb nimidi, kui: Vonkir, õldar, Klãsa, Niz, Lembe(?), Sadakõli, Tjera j. m. Um nēsti ku pägin knssidi ni- midi, kui: Klãsa, Vīla, Tãla, Laint j. n. k., aga sũrimi jagu um sellizi, mis mityks vanbi ents lapsõn ab pan. Kis kyl tãks, ku tãm puoga volks Oldar, Boma, Koits, Lembe, Pilymmar ja mingi mõiti; kis tãks, ku tãm tydar volks Kãb- ra, Võlu. Kard, Vaba j. n. k.? Aga kus um lend mäd Imant: sien su- gid ab üo äjgaräntis kũõz and- tõt.

Sũr sieggini um sõnadõks, kus tulab jeddõ -st- ja -zt-. Keratiji jemin um simpatizierõn -zt-, ab ku -st-, aga perist ab üo annãm- niz jara eitõn. Parimstõz kyl läks sõnad, nuzizt, siegizt, pãztõ, sellizt j. m., keratõ nuzist, kazist, pãstõ, sellist. Keratiji iz ka mũnda sõna nei um keratõn: kai- list, pøkandijist j. m.

54. l. p. sãb keratõt, ku līvõ kēl volli rikaz knassõd wanad j. n. k., mingizi paldin nũrdõ ab tiedajid ja nei "ryevijid" ents kieldõn sũrdõ rikust. 58. l. p. um keratõt, ku līvõ kieldõ volli sũr entskillijist rikuz, mis tē- ji līvõ kiel knassõks. Se um tuoiz, aga keratiji sugid nēdi, izkiz õ, kus se līvõ kieldõ volks knas ja õigi, ab kõlbat, kui: yrgub (õigist "yrgõb"), vāja- stub (vājastõb) j. n. k. amsi, kus um kõlbatõt 3. person ydslug. Um pandõt tãdõl, ku sellist for- mõ kõlbatõbõd ne līvlist, kis at ents kiel puolst sanõz jõva ja- ra unnõnõd, nei siz se um vörõ kiel moi. Az lānd līvlist murdõ se nei um, siz se um täpintõt form.

(Vel jatku.)